

دعا بر سر قیمت

تعمیق ساخت داخل یک خودرو بومی

کسری بودجه و گره کور تورم

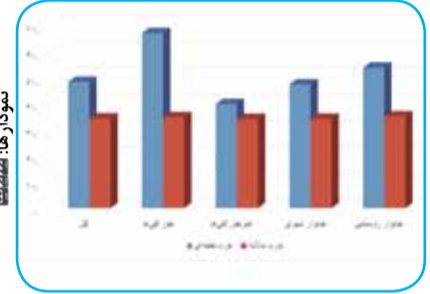
تحلیل صنعت از گزارش تورم بهمن مرکز آمار

تورم فقرا را نشانده رفته است

امیرعباس آذر موند: گزارش اخیر مرکز آمار درباره نرخ تورم در بهمن امسال نشان از افزایش چشمگیر قیمت ها به ویژه در بخش خوراکی ها دارد. خوراکی ها و مسکن بیش از نیمی از هزینه های خانوار کشور را تشکیل می دهند و افزایش شاخص قیمت ها در این بخش بیش از هر بخشی دهک های پایین جامعه را متاثر کرده است. از سوی دیگر نرخ تورم برای خانوارهای روستایی شتاب بیشتری از تورم خانوارهای شهری گرفته است. به این ترتیب، می توان ادعا کرد تورم در ایران فقرا را نشانده رفته است. این در حالی است که به نظر می رسد وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان متولی تعیین حداقل دستمزد سالانه، ترجیح می دهد برای تعیین مزد سال آینده از تاکتیک سال گذشته خود استفاده کند. در واقع محمد شریعتمداری با دوری جستن از پاسخگویی تلاش می کند همچون سال گذشته در اتحاد با نمایندگان کارفرمایان،

حداقل افزایش را بر حداقل دستمزد اعمال کند. او سال گذشته نشان داد از امضا نکردن و ترک جلسه نمایندگان کارگری هم نمی ترسد و برای او مهم تر از هر چیزی پیش برد اموری است که خود مهم می داند و نه اکثریت جامعه. با این همه گزارش اخیر مرکز آمار ایران نشان می دهد حداقل هزینه های یک خانوار در بهمن امسال به حدود ۷.۵ میلیون تومان رسیده در حالی که سال گذشته این رقم ۵ میلیون تومان بود و حداقل دستمزد یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومانی از سوی وزیر کار و کارفرمایان به کارگران و حتی نمایندگان تشکلهای رسمی و دولتی تحمیل شد. به این ترتیب، انتشار گزارش تورم ۳۴.۲ درصدی بهمن، قبل از هر چیز نشان شکست وعده های رئیس کل بانک مرکزی در کنترل تورم و احتمالاً به ابزاری برای وزیر کار برای افزایش ندادن مزد به اندازه نیازهای واقعی خانوار تبدیل شد.

تورم نقطه ای ۴۸ درصد شد

خانوارهای روستایی بیشتر هم بوده و به ۵۳.۶ درصد رسیده که نسبت به نخستین ماه زمستان ۳۰.۸ درصد بیشتر شده است. این در حالی است که نرخ تورم بهمن به ۲۵.۵ درصد رسیده که در قیاس با گزارش دی ماه افزایش ۰.۷ درصدی داشته است. منظور از نرخ تورم ماهانه، درصد تغییر عدد شاخص نرخ

عکس: آیدیا فریدی

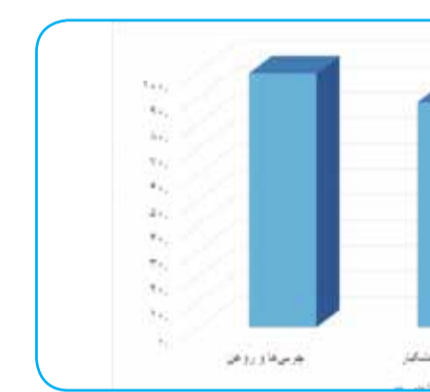
۲.۵ درصد بوده و به همین اعتبار به ثبت رساندن تورمی بیش از ۳۷ درصد برای امسال محتمل است. این در حالی است که دولت روحانی در دهه ۹۰ و در سال ۹۸ بالاترین رکورد تورمی را به ثبت رساند و نرخ تورم را به ۴۱.۲ درصد افزایش داد. اکنون به نظر می رسد دو سال بد از نظر عملکردی در دهه ۹۰ به دولت روحانی تعلق خواهد گرفت. از شاخص های اصلی شاخص تورم برای امسال، بیشتر بودن فشار در بخش خوراکی ها و همچنین بر خانوارهای روستایی است. البته تورم همواره به زبان قدرت خرید نیروی کار و اقشار مولد جامعه است و به سود ثروتمندان و سوداگران. اما برای امسال شاخص ها نشان می دهند این فشار تورمی شدت بیشتری هم دارد. باید توجه داشت بخش اصلی هزینه خانوارهای فرودست را مواد خوراکی تشکیل می دهد و در بهمن امسال هزینه تهیه مواد خوراکی نسبت به سال گذشته رشدی ۶۶.۸ درصدی داشته است. در حالی که دستمزد امسال تنها ۴۰۰ هزار تومان افزایش یافت.

سالانه در این بخش به ۴۰.۲ درصد رسیده است. به این ترتیب تورم در این بخش بیش از نرخ تورم کل میانگین تمام کالاها و خدمات است. در این بخش ضریب کالاهای بی دوام ۸ برابر کالاهای با دوام است. حال آنکه در بهمن نرخ تورم ماهانه کالاهای بی دوام ۰.۴ و برای کالاهای بی دوام ۴.۱ درصد بوده است. البته نرخ تورم نقطه ای سالانه کالاهای با دوام به مراتب ۹۱.۱ درصد و ۷۷.۴ درصد محاسبه شده است که به مراتب بیش از ارقام منتشر شده برای کالاهای بی دوام است. افزایش خرید و فروش کالاهای با دوام به سود اقتصاد کشور و اقدامی است که می تواند صنایع کشور را با افزایش تقاضا مواجه کند. به این ترتیب، تحریک تقاضا برای این دست از کالاها و دیگر کالاهای سرمایه ای در شرایط رکود تورمی یکی از راهکارهای غلبه بر بحران و مشکلات کشور است. در بخش خدمات هم در حالی تورم ماهانه یک درصد ارزیابی شد که نرخ تورم نقطه ای و سالانه برای این بخش به ترتیب ۲۸.۴ درصد و ۲۵.۷ درصد بوده است. خدمات در سال جاری بیشترین آسیب را از کرونا دید. خدمات سهمی ۵۰ درصدی از کل اشتغال کشور را دارد و بشت بنگاه های کوچک در این بخش فعالیت می کنند. بخشی که در ایران و جهان بیشترین صدمه را از کرونا دید و همین امر می تواند مهم ترین عاملی باشد که نرخ تورم آن به مراتب کمتر از شاخص کل کشور است.

اهمیت نرخ تورم بهمن

در خفا پیش برود. البته تبعات چنین اقدامی، در کوتاه مدت کمتر خود را نشان می دهند. از آنجایی که در ایران فعالیت های صنفی برای کارگران دشواری های فراوانی دارد، این طبقه امکان مقاومت ها و اعتراضات در لحظه را ندارد اما کاهش روزانه قدرت خرید نیروی کار به شدت بهره وری را کاهش و رکود را تعمیق می کند. از سوی دیگر، نرخ بیکاری بالاتر می رود و در کنار اینها افزایش جرم و مشکلات اجتماعی پدید خواهند آمد. البته کسی نافی این نیست که دشواری یک وضعیت اقتصادی کارفرما و کارگر را متاثر می کند اما بی انصافی می خواهد که گفته شد صاحب کارخانه به اندازه کارگران دچار مضایقه می شود. از این هم بدتر این است که تصور شود افزایش مزد به دلیل فشار به کارفرمایان اقدامی به زیان کارگران است. این در حالی است که صاحبان صنایع و بنگاه ها در کشور به سرعت قیمت ها خود را پس از هر نوسانی بالا می برند و در واقع مصرف کنندگان بیش از آنها دچار مشکلات مربوط به تورم می شوند اما همین بخش وقتی به افزایش دستمزد نیروی کار خود می رسند، از انجام آن سر باز می زنند. مشکلات اقتصادی امروز ایران در بخش مصرف کنندگان به مراتب حادتر از بخش های دیگر است. همچنین نیروی کار در دهه ۹۰ بیش از هر بخش دیگری قدرت خرید را از دست داده اند و ادامه سیاست ها و روش هایی که در کشور در پیش گرفته شد و این شکاف فزاینده را میان هزینه و درآمد به وجود آورد، تنها به افزایش فاصله میان کارگران با کارفرمایان و دولت خواهد شد. این افزایش فاصله در کوتاه و بلندمدت تبعات خود را دارد اما نقدا انتخابات ریاست جمهوری نخستین میعادگاهی است که می توان با آن سطح فاصله و دوری مردم و حاکمان را در نظر گرفت. نتایج انتخابات مجلس شورای اسلامی از افزایش این شکاف می گویند و حالا بسیاری هم انتظار بر خوردی مشابه در خرداد ۱۴۰۰ را از مردم دارند.

برای خانوارهای شهری ۱.۹ درصد و برای خانوارهای روستایی ۲.۵ درصد نسبت به گزارش دی ماه رشد کرده است. بر این اساس، می توان گفت هدف گذاری بانک مرکزی برای امسال خیلی زودتر از آنکه سال به پایان برسد شکست خورد. بانک مرکزی در حالی برای امسال ادعا می کرد نرخ تورم بین ۲۰ تا ۲۲ درصد خواهد بود که در دو سال پیش از آن این شاخص هیچ گاه کمتر از ۳۰ درصد نبود. با وجود کرونا و رکودی که در مشاغل ایجاد می شد، انتظار هم می رفت برای امسال شاخص قیمت ها افزایش چشمگیری نداشته باشد، با این همه نرخ تورم میانگین قبل از زمستان به بیش از ۳۰ درصد رسید و اکنون هم با توجه به مسائل مختلف به نظر می رسد در پایان اسفند حتی به بیش از ۳۷ درصد هم برسد. نباید فراموش کرد به واسطه عید، خرید مردم در اسفندماه افزایش می یابد و به همین دلیل در این ماه اغلب شتاب قیمت ها افزایش پیدا می کند. اکنون گفته می شود در بهمن ماه شاخص تورم ماهانه

نرخ تورم نقطه ای بخش مسکن در تهران ۹۰.۴ درصد و نرخ تورم سالانه آن نیز ۷۱.۸ درصد بوده است؛ ارقامی چند برابر رقم منتشر شده در گزارش اخیر این موسسه مرجع کشور. پس از این دو بخش، بالاترین ضریب با حدود ۱۰ درصد به حمل و نقل تعلق دارد. آمارها نشان می دهد هزینه حمل و نقل گرچه در بهمن افزایش ناچیز و کمتر از یک درصدی داشته اما در طول سال این شاخص رشد چشمگیری را داشته تا به این ترتیب تورم سالانه آن به ۶۵.۳ درصد و تورم نقطه ای آن به ۵۶.۷ درصد برسد. بخش بهداشت و درمان هم با ضریب ۷.۱۴ درصد نیز تورم ماهانه ۱.۷ درصدی و تورم نقطه ای ۳۷.۸ درصدی را تجربه کرده است. تورم سالانه در این بخش هم به ۲۸.۳ درصد رسیده است. همچنین بررسی کلی آمارها نشان می دهد خدمات سهمی معادل ۵۰ درصد از خرید ماهانه خانوار را تشکیل می دهند. این در حالی است که تورم ماهانه کالاها، اعم از با دوام، بی دوام و کم دوام، ۲.۴ درصد و تورم نقطه ای آن نیز ۶۲.۴ درصد محاسبه شده است. همچنین شاخص تورم

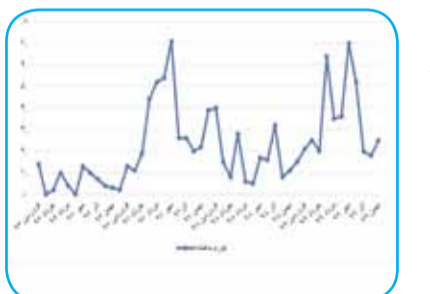
تورم نزدیک ۳ رقمی برخی خوراکی ها

۵۵ درصد رسیده است. به این ترتیب، می توان گفت قیمت ها در این بخش به تازگی روند افزایشی خود را آغاز کردند و در ماه های آینده شاخص تورم سالانه از این افزایش قیمت ها متاثر خواهد شد. به طور کلی جزئیات منتشر شده در گزارش مرکز آمار ایران حاکی از آن است که نرخ تورم در بخش خوراکی ها و مواد غذایی در ماه های آینده تداوم خواهد یافت. دیگر بخش حائز اهمیتی که در گزارش مرکز آمار آمده، مسکن است. سهم بخش مسکن و اجاره از کل هزینه خانوار حدود ۳۰ درصد است. به این ترتیب و به طور میانگین حدود یک سوم هزینه خانوارها در ایران به تامین سرپناه تعلق می گیرد. در این بخش تورم ماهانه ۰.۷ درصد اعلام شده و این در حالی است که نرخ تورم نقطه ای این بخش نیز ۲۸.۱ و نرخ تورم سالانه آن هم ۲۶.۹ درصد اعلام شده است. ارقامی که نشان می دهند افزایش هزینه های مربوط به سرپناه در قیاس با بخش های دیگر چندان افزایش نداشته و شاخص تورم نقطه ای آن ۲۰ درصد از میانگین کل بخش های اقتصادی کمتر است. با این حال آمارهای دیگری که مرکز آمار ایران درباره مسکن منتشر کردند در تقابل با گزارش اخیر این مرجع رسمی اعلام آمار کشور قرار می گیرد زیرا در آخرین گزارش بررسی وضعیت مسکن که به دی ماه امسال تعلق داشت تعدادی بکسر متفاوت با ارقام تورم بهمن در منتشر کرد. براساس آن گزارش

رکورد شکنی های پی در پی تورم ماهانه

بررسی آمار چند سال اخیر تورم ماهانه نشان می دهد کدام عوامل در افزایش چندباره نرخ تورم در کشور پس از دو سال نرخ تک رقمی موثر بودند. براساس همین اطلاعات می توان متوجه شد با وجود افزایش چشمگیر نرخ ارز که از میانه سال ۹۶ آغاز شد، اما هنوز نرخ تورم به گونه ای تحت کنترل بود که در پایان آن سال شاخص تورم نرخ کالاها و خدمات همچنان تک رقمی بود. سال ۹۷ اما سال آغاز جهش های قیمتی است. در ماه دوم همین سال ترامپ اعلام کرد دولتش تا میانه آبان از برجام خارج خواهد شد. تقریباً از همین مقطع روند فزاینده ماهانه قیمت ها در کشور شروع شد و نه تنها نرخ تورم تک رقمی از بین رفت بلکه با وجود گذشت ۳ سال از آن روزها دستبایی به تورم زیر ۳۰ درصد هم برای کشور تکرار نشده است و برای اسنل هم بانک مرکزی هدف گذاری ۲۲ درصدی را اعلام کرد. دو هم در مهرماه، اولی در مهر ۹۷ و دومی در مهر امسال. تورم ۷ درصد ماهانه رقمی به شدت بالاست و حتی از نرخ تورم سالانه بیشتر کشورهای جهان هم بیشتر است. چنانچه برای یک سال تورم ۷ درصدی ماهانه در یک اقتصاد تکرار شود، در پایان سال نرخ تورم در کشور به حدود ۱۰۰ درصد خواهد رسید. به این ترتیب، می توان ادعا کرد که نرخ تورم ۷ درصدی به معنای رسیدن به تورم ۳ رقمی هم تعبیر می شود.

نرخ تورم نقطه ای بخش مسکن در تهران ۹۰.۴ درصد و نرخ تورم سالانه آن نیز ۷۱.۸ درصد بوده است؛ ارقامی چند برابر رقم منتشر شده در گزارش اخیر این موسسه مرجع کشور. پس از این دو بخش، بالاترین ضریب با حدود ۱۰ درصد به حمل و نقل تعلق دارد. آمارها نشان می دهد هزینه حمل و نقل گرچه در بهمن افزایش ناچیز و کمتر از یک درصدی داشته اما در طول سال این شاخص رشد چشمگیری را داشته تا به این ترتیب تورم سالانه آن به ۶۵.۳ درصد و تورم نقطه ای آن به ۵۶.۷ درصد برسد. بخش بهداشت و درمان هم با ضریب ۷.۱۴ درصد نیز تورم ماهانه ۱.۷ درصدی و تورم نقطه ای ۳۷.۸ درصدی را تجربه کرده است. تورم سالانه در این بخش هم به ۲۸.۳ درصد رسیده است. همچنین بررسی کلی آمارها نشان می دهد خدمات سهمی معادل ۵۰ درصد از خرید ماهانه خانوار را تشکیل می دهند. این در حالی است که تورم ماهانه کالاها، اعم از با دوام، بی دوام و کم دوام، ۲.۴ درصد و تورم نقطه ای آن نیز ۶۲.۴ درصد محاسبه شده است. همچنین شاخص تورم

انتشار گزارش های ماهانه از نرخ تورم حائز اهمیت است اما انتشار گزارش بهمن ماه نسبت به دیگر ماهها یک اهمیت دیگر هم دارد. اغلب در اسفندماه، حداقل مزد برای سال آینده تعیین می شود. این جلسه که تحت نام شورای عالی کار برگزار می شوند، وظیفه دارند حداقل دستمزد کارگران برای سال بعدی را تعیین کنند و اگر اتفاق خاصی نیفتد همواره در اسفندماه این امر رخ می دهد. در بهمن سال گذشته، کمیته دستمزد به بررسی حداقل هزینه های معیشتی خانوار پرداخت و براساس اعلام رسمی وزارت کار، سید حداقلی معیشت خانوار نزدیک به ۵ میلیون تومان به تصویب رسید. با وجود تاکید ماده ۴۱ قانون کار بر اینکه تعیین مزد باید به گونه ای صورت بگیرد که حداقل های زندگی یک خانوار را تامین کند اما حداقل مزد ۹۹ یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومان تعیین شد؛ حدود یک سوم سید معیشتی خانوار که همین شورا به تصویب رساند. برای امسال هم اگر میانگین نرخ تورم کلی محاسبه شود، حداقل هزینه های خانوار ۷ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان خواهد شد. این امر به معنای افزایش ۵۰ درصدی هزینه خانوار است. در طرف مقابل اگر شورای عالی کار همین نرخ تورم نقطه ای را مبنا قرار دهد و به حداقل دستمزد یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومان ۵۰ درصد افزایش اعمال کند، حداقل مزد به رقم ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان خواهد رسید. به این ترتیب گرچه افزایش مزد اسمی صورت گرفته اما قدرت خرید خانوار از ابتدای امسال هم در ابتدای سال ۱۴۰۰ کمتر خواهد بود زیرا شکاف مزد و معیشت در این سناریو در حالی به ۵ میلیون تومان خواهد رسید که برای امسال این شکاف ۳ میلیون تومان بود. در واقع برخی می پرسند چگونه با وجود افزایش سالانه مزد که اغلب هم معادل نرخ تورم بوده، قدرت خرید به شکل سال به سال کاهش یافته است؟ دلیل آن مسئله همین است